

CIJENA listu: U pratiplati za ditaru god. K 36—, za polugodište K 18—, trimesecno K 9—, mjesecno K 60, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGЛАСИ primaju se u upravni listu trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina IV.

Broj 938

BATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 14. (D. u.) Službeno se javlja: Nikakovih osobitih dogadjaja. — Poglavlјica generalnog stožera. Njemački.

Berlin, 14. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja: Zapadno bojište. Englezi su i Francuzi na mnogim mjestima fronte nastavili svoje izvidjaje. Sjeverno od Lensa i u Champagni je došlo kraj toga do žestokih kreševa. U izbočenom su se jednom dijelu našega položaja južno od Tahoure ugnijezdili Francuzi. Naša je pješadija dopremila u Flandriji i na uzvisinama Moze zarobljenika. — S ostalih fronta ništa nova. — Ludendorff.

Car Karlo vojski.

Beč, 14. (D. u.) Ratni izvjestiteljski stanjavlja: Njegovo je Veličanstvo car izdao povodom ruske izjave o dovršenju ratnog stanju ovu vojnu zapovijed: „Ruska se milijunska armada sprema, da položi oružje, upereno proti monarkiji. Ja neću da propustim ovaj sat bez spomeniće Mojororužanoj sili. U prvom se redu osvrćem na teške nedjelje i mjesece, u kojima su austro-ugarske bojne sile, vodjene blagosovom Moga nezaboravnoga prastrica imale da odolijevaju čitavoj žestini prve ruske navale. Sve, što se je u vjernoj suradnji s Našim hrabrim, vjernim saveznicima kasnije dogadjalo, crpalо je svoju prasiliu iz one vatrene kušnje. Na proljeće je kod Gorlica i Tarnova trebalo bolne, krvave žetve, koju su prve bitke u Poljskoj i Galiciji i prva zima u Karpatima položile bile u grob. Ponovno zauzeće Lavova, osvojenje Lvivog i Bresta i obrana u godini 1916. koje sam pobijedosni konac ja kao vojskovodja smio proživjeti usrijed Mojih vjernih, svi bi se ovi uspjesi jedva mogli zamisliti bez poleta i požrtvovnosti onih bojnih perioda. Veliki je ruski slom primio svoj prvi udarac na Sanu i na Dunaju. Ovi će se dogadjaj kroz sva vremena ubrajati medju najvjajnije predaje domovinske povjesnice. Još nije svanuo sat, u koji bili mogao Moje borioce pozvati natrag na domaće ognjište. Ali povratak će osvanuti i tad neka Moji narodi iz užvišenih uspona na slavna poprišta svojih sinova crpaju snagu za obnovu i novi procvat. Bog bio s nama. — Karlo v. r.”

Pitanje o izmjeni ratnih zarobljenika.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Predbjelo neutanačenje formalnog mirovnog ugovora sa Rusijom uznemirilo je u izvanrednoj mjeri široke krugeve pučanstva radi položaja ratnih zarobljenika. Ne da se poreći, da ratni zarobljenici u državi, kojoj ne dostaje jedinstvene uprave i koja pati na nestaćici potrebitih živečnih sredstava, mogu doći u težak položaj. No s druge se strane moraju kod prosudjivanja sveukupnog položaja dolično uvažiti i mjeru, prihvćene kao ustuk. Prema tomu valja imati na umu: 1. Nadležna mjesata ne prestaju, a neće ni nadalje prestati s intenzivnim nastavkom rasprave gledajući zarobljenika i uznastojati, da se te rasprave opet prihvate u slučaju, kad bi one prelazno zapele. 2. Sklopljena već utanačenja gledajuće ratnih će zarobljenika po svoj prilici omogućiti velikom broju ratnih zarobljenika povratak u relativno ranije vrijeme. 3. Stanovita se, u novinstvu spominjana, u tom apsolutnom obliku još nipošto pravovaljana načela našili protivnika gledajuće povratak ratnih zarobljenika, moraju prosudjivati prema mjeri, da je zapovjedno područje vlastodržaca veoma ograničeno. 4. Vojna uprava, bezuvjetno protivna svakoj politici odmazde, odredit će ipak otpust ruskih ratnih zarobljenika samo u obliku, koji odgovara sličnim ruskim mjerama. Ne smije se pretpostaviti, da ruska javnost ne će uzimati obzir na ovaj izmjerenični postupak. 5. Vojna uprava, koja pitanje gledajuće uzdržavanja ratnih zarobljenika nije nikad rješavala formalnim birokratskim načinom, radi već dulje vremena na tomu, da tu predviđenu pogibao ukloni od ratnih zarobljenika. Odnosne se mjeru protežu na dopitanje većih fondova za uzdržavanje ratnih zarobljenika u taborištima, na praktičnu uporabu tih sredstava za nabavu potrebitih životnih namirnica, na što skorašnju refuziju ratnih zarobljenika, kako oni ne bi počinjali djela, koja bi mogla pogoršavati položaj, i konačno na uvedenje tehničke organizacije, koja bi imala osiguravati i pospješivati prema mogućnosti povratak ratnih zarobljenika bez gubitaka. 6. Višegodišnje iskustvo vojne uprave u zaštiti ratnih zarobljenika, najdalekosežnije upute o položaju ratnih zarobljenika u svim dijelovima Rusije i stečeno uvjerenje, da bi se na nastupivše zaprijeke odgovorilo uspješnim protumjerama, konačno svrsi shodna, razborita i odvažna djelatnost neutralnih mjesata, koja djeluju na naše ratne zarobljenike. Tad u objektivnom smjeru — približavanje toplog godišnjeg doba i obustava neprijateljstva, sve je to

prikladno, da bez sumnje opravdanu bojazan ublaži ozbiljnom nađom, u nadvladanje trenutačne krize. Ratna si je uprava svjesna toga, da se mora štititi svaki ugroženi čovječji život u neprijateljskoj zemlji, u koliko može to omogućiti autoriteta i materijalna moć države i da tako odvažno i požrtvovno pučanstvo ne vidi svoje nade pretvorene u novu pogibao.

Govor talijanskog ministra-predsjednika u komori.

Rim, 12. (D. u.) Ministar je predsjednik Orlando držao u zastupničkoj komori govor, u kojem je uputio na to, da je obrazloženje kabineta gledje rata našlo bilo svojevremeno na jednodušno otkorene svih stranaka, koje nijesu predrasudama vezane proti ratu. Misao jest kabinet, da u golemoj toj borbi ustraje nepokolebivo čvrstoćom. Orlando upućuje zatim na to, da su prije rasprava u Brestu Litovskom izjavili državniči antante svoje misli o ratnim ciljevima, kod česa su bili iznešeni umijereni predlozi veoma stegnutim izrazima, tako te su mnogi od njih mogli u Italiji smetati dapače naša opravdana isčekivanja i pobudjivati sumnje, koje su all bili potpuno raspršene. Ministar saopćuje na to, da mirovnu želju neprijateljskih vlasta nijesu vodile lojalne namjere, te se u njihovim osnovama imperijalističkog gospodarstva pokazuju najtvrdokornija nepopustljivost, što se jasno razabire iz rasprave u Brestu Litovskom, gdje je stranka, koja je sklopljene mira bila učinku najzauzimljivim točkom svoga programa, kod srednjih vlasti naišla na tako goleme zahtjeve, te joj nije preostalo ništa drugo, nego da se jednostavno predra. Govornik kritizuje zatim izvode grofa Cernina i grofa Hertlinga, koji otklanjaju sve zahtjeve i traže sve, a kod toga ništa ne priužaju. Stoga se čini, kac da je jedini put do pravoga mira nastavak rata sa svim naporom. (Odobravanje.) Za Italiju postoje još i nadalje oni najviši razlozi, koji su postojali u početku rata, naime ispunjajuće njegovog narodnog jedinstva i osiguranje neželjnih granica na kopnu i moru. (Zivio! klic.) Govornik se tuži na ono koli neprivedno toli štetno sumnjišće, kao da je naime talijanski ratni cilj određen nesato nezbježljivim razlozima opstanka Italije nego i požudama za imperijalističkim gospodarstvom i podlačivanjem drugih plemena, te izjavlja pred licem talijanskoga parlamenta, da ne goji nitišta na svijetu više simpatija za težnje raznih narodnosti negoli Italije. Orlando govori zatim o djelatnosti Interallijskog vrhovnog ratnog vijeća, kojemu je najviša dužnost, da svu brigu uputi na nastavak i počinjanje rata. U Versaillesu su dobroće vodili račun o najnovijim dogadjajima: pošto može odsad zapadna fronta ravniti sama na sebe i imade sama nositi čitav teret rata. Rezultat ispitivanja vojničkog položaja dozvoljava potpuno pouzdavanje i smije se pretpostavljati, da se već i onako samo o sebi dobar položaj mora neprestano znatno poboljšavati, a to i uslijed porasta vojničke pomoći sa strane američke republike. Utanačenja u Versaillesu ustanovljaju odgovor tijesnog jedinstva svih sila, raspoloživih na zapadu, kod česa se mjeru samostalnosti podredila bila kriteriju općenite koristi. Sto se tiče pitanja o aprovizaciji, obećana bje Italiji opskrba s važnim nekojim stvarima, na kojima ona teško oskudjeva, tako primjerice obzirom na krušno žito, kod česa se mora priznati bratski osjećaj solidarnosti saveznika. Ministar ističe riječima najveće povjale držanje pučanstva, koje podnosi svu oskudicu i sve žrtve, te spominje uspjeh novog ratnog zajma, sve ako ovaj još i nije zaključen. Uvjerava konačno, da nevjera naroda ne će biti razočarana i upućuje na to, da je talijanska vojska puna nade našla opet svoj ofenzivni duh. Vojnici znaju, da sad mogu pobijediti za spas domovine i sudbinu svijeta. (Živahno odobravanje i klanjanje Italiji.)

Henderson o ratu i o miru.

Bern, 10. (D. u.) U svom govoru u Ontwicklu uputio je Henderson na potrebu demokratskog mira, kod česa je raspravlja o držanju engleske vlade nprama miru naroda te primjetio, e je posljednjeg ljeta nažalost uzalud preporučivao engleskoj vlasti, da pristane uz stanovita demokratska načela. Potraje li kobna ova politika, ne vidi Henderson nade, da će se rat dovršiti prije, negoli propadne sva civilizacija. Engleska nije spremna, da se bori za imperijalizam. Rat je bio produljen uslijed toga, što su alijanci stajali pod sumnjom, da teže za imperijalističkim ciljevima. Ako je naš položaj povoljan, rastu naši zahtjevi. Uz nepovoljan će se položaj primjereno promijeniti. S toga izjavljamo vlasti, e srće u pogibao, otudjuje li se novom demokratskom duhu, koji sve više raste. Engleskoj je demokraciji dužnost, da ukloni svaku zaprjeku na zgradi svjetskoga mira, sve kad bi ta zaprjeka bila i sadašnja vlasta.

Mir sa Ukrajinom.

Beč, 13. Listovi javljaju: Na zahvalnu i poklonstvenu brzojavku ukrajinskih zastupnika u austrijskoj zastupničkoj kući povodom utanačenja mira, primio je pročelnik ukrajinske sveze iz kabinetske pišarne ovu brzojavku: „Njegovo se Veličanstvo najmilostivije zahvaljuje na brzojavno podastrtlim čestitkama povodom utanačenja mira s Ukrajinom, i s požudanjem očekuje, nadajući se dalnjem blagoslovom božjem, skorašnji sveopći i častan mir“.

Beč, 14. (D. u.) Listovi javljaju: Odmah nakon svog povrata iz Bresta Litovskoga primio ministar izvanjskih poslova, grof Czernin, posjet ministra-predsjedniku, dra. vitezu v. Seidleru. Grof Czernin je izvijestio ministra-predsjednika o najvažnijim potankostima utanačenja, sklopiljenih u Brestu Litovskom s Ukrajinom. Ministar je predsjednik sa svoje strane upitio grofa Czernina o dojmu, koji je izazvala vijest o utanačenju mira s Ukrajinom u pojačkim krugovima, te o položaju, koji se je uslijed toga razvio u parlamentu. Kako saznao listovi s upućene strane, grof će Czernin u što skorašnje vrijeme odgovoriti na kongresni govor predsjednika Wilsona.

Lord Balfour o govoru grofa Czernina.

London, 13. (D. u.) Reuter. U donjoj je kući podnijeo Hold povodom rasprave o prijestolnom govoru Ispravak, u kojem se izražava sažaljenje radi toga, što bi sporazumu sa zaključima vrhovnog ratnog vijeća imao nastavak rata biti jedina, neposredna zadača vlasta. Holu je upitao, da li je nastavak rata jedina zadača, ne bi li mogla biti moguća druga alternativa i da li je rat jedino sredstvo, kojim bi se mogao postići žudjeni cilj. Državni je tajnik izvanjskih poslova, lord Balfour, izjavio, da se rasprava kreće samo i jedino oko nelspravnog tumačenja onoga, što se je zabilje u Versaillesu, a ne kreće se oko prijestolnog govora. Nepravom se uzima, e čvrsto stoji, kao da je konferencija u Versaillesu imala zadaču, da se bavi općenitim ispitavanjem diplomatskih odnosa između naroda, koji su upleteni u rat, a ne ispitavanjem neposrednih vojničkih pitanja. Ali vijeće se je u Versaillesu sastalo samo u svrhu, da raspreda o velikim, u ovaj čas važnim vojničkim pitanjima. Potpuno je ispravno, da je vijeće podalo izjavu o zaključcima, koji se dadu izvesti iz govora grofa Hertlinga i grofa Czernina. Ali vijeće se nije bavilo ratnim ciljevima, a nije bilo ni pozvano, da potanko ispita ove ratne ciljeve. Ispravno je, da je vijeće ispitalo ova govor i dospelo do zaključka, da se u oba govora ne može naći nikoje udovoljive misli, koja bi pružala ma bilo kakvu zadovoljstvu ratnim ciljevima antante. (Medjuklik: Da, Wilson!) Istina je, da Wilson živi u blažoj atmosferi. Ne gledate li ali na ton i pazite li samo na izrečene formule, ne ćete naći u govoru grofa Czernina nikakovih takovih predloga, i on se u svom odgovoru nije očitovao spremnim, da prihvati ma bilo koji od najvažnijih ratnih ciljeva antante. Premda versaillesko vijeće izjavlja, da je jedina zadača nastavak rata, nije vlasta ipak mlinjenja, da zaračenici ne bi imali poduzeti nikakovih koraka, kako bi došli do pregovora. Kuća je konačno sa 159 proti 28 pacifističkih glasova otklonila predlog Holdov.

Iz Rusije.

Stockholm, 13. (D. u.) Kako stockholmski „Tegeblatt“ saznaće iz pouzdanog izvora, buknula je na Alandskom otočju medju ruskim četama potpuna pobuna. Vojnici se vucare naokolo i uapsuju svi nepočudne žitelje. Dvije hiljade ruskih vojnika, koji se nalaze na otočju, snabdjevene su municijom i puščanim strojevima, dok je pučanstvo bez obrane. Na otocima između Alanda i švedske obale vlasti velika panika.

Stockholm, 13. (D. u.) Vijest zastupnika dopisnog ureda: Kamenev se ogradjuje proti riječi „sklopljene mire“. Radi se samo o permanentnom primirju. Mi nijesmo mogli, kazao je Kamenev, prisiliti Njemačku, da prihvati naše uvjete gledajući pokrajnina Istočnoga mora, jer ne raspolažemo vojničkim argumentima. Mi nijesmo ništa potpisali. Mi imamo slobodne ruke gledajuće sveopćeg mirovnog kongresa. U ostalom, veli Kamenev, da će sad vjerojatno pojačanje zapadne fronte po Njemačkoj biti pritisak proti antanti.

IZ POLJSKE.

Varšava, 12. Kako listovi javljaju, obdržavale je jučer ministarstvo višesatnu sjednicu pod predsjedanjem regentskog vijeća. Predmetom su raspravljanja bili posljednji politički dogadjaji, osobito ministar-predsjednik Kuharzewski regentskom vijeću ostavku kabineta. Prema listu „Gazeta Poranna“ predao je danas ministar-predsjednik Kuharzewski gledajući te stvari regentskom vijeću obrazloženu izjavu,

IZ FINSKE.

Finska kraljevinom — Finsko izaslanstvo u Bugarskoj.
Stockholm, 13. Ovdje kolaju vijesti, da bi švedski princ Vilim imao postati kraljem u Finskoj, čim se ondje srede prilike.
Sofija, 13. (D. u.) Kralj je danas primio finske izaslanstvo.

NEPRIJATELSKI RATNI IZVJEŠTAJI:

Talijanski.

13. veljače. U dolini Lagarina kretanja neprijateljskih patrula, koje su po našim baterijama bile usluškane. Na Pasulu smo pališli mine, koje su neprijateljskim položajima zadale znatnu štetu. U dolini Astica i na zapadnom rubu visoravnih Alpi velika djelatnost obostranog topništva. U okolini bje klanca Caprije — hvala odrještom držanju naših četa i potpori našeg topništva — osuđen pokušaj nenadaće navale neprijateljske pješadije, pripravljen jakom topničkom vatrom. Nekoliko je zarobljenika ostalo u našim rukama. Istočno od Conegliana upali su i oborili engleski ljetaci dva pripeta neprijateljska zrakoplova.

* Bugarski ministar-predsjednik Radostov stigao je dne 13. o. m. u Berlin, da se porazgovori s državnim kancelarom nakon zaključka mirovnih pregovora u Brestu Litovskom o političkim pitanjima.

* Raoprava s Ukrajinom. Ekspressni dopisni ured saznaće iz Berlina, da će se gospodarstvene povjerenstvene rasprave između Ukrajine i središnjih vlasti voditi u Berlinu. U Berlin će otpotovati zastupnik austrijskog ministarstva trgovine i sudjelovati kod rasprava.

* Antanta i Lenin. „Vossische Zeitung“ javila iz Stockholm: U londonskim političkim krugovima kolaju posve izvjesne vijesti, da stoji engleska vlada s Petrogradom u boljem dodiru nego prije i da sad ondje posve drukčije sude o ratnim ciljevima antante negoli neposredno prije pada Kerenškoga. Prijašnje će englesko vojno izaslanstvo opet doći do prijašnjeg uvažavanja. Dio je njegovih članova već u Petrogradu, a odsutni su pozvani do pet onamo.

* Agitacija za rat u Argentini. „Neue Zürcher Zeitung“ javila sa talijanske granice: Argentinski poslanik u Washingtonu putuje ovih dana u Buenos Aires u svrhu, da svoju vladu uvjeri, e je od prijeke potrebe, da Argentina ustupi u rat na strani Udruženih država.

* Vijećanja u njemačkom glavnem stanu. Iz Berlina se javlja sa danom 13. veljače: Državni je kancelar, grof Hertling, otpotovao jučer u Hamburg vor der Höhe. — „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ piše: Kako saznaćemo, otpotovao je načelnik državnoga kancelara, v. Payer, zajedno sa državnim kancelarom u veliki glavni stan, da se predstavi caru i sudjeluje kod vijećanja.

* Iz talijanske komore. Po socijalistima dne 13. o. m. podnješena interpelacija radi lobustave lista „Avanti“ i uapšenja tajnika stranke, Lazzarija, te odjeknog tajnika Viele, pročitana bje uz osobne pogrde najgrubije vrste između pristaša ratne stranke i socijalista. Ministar si je predsjednik Orlando pridržao odgovor na interpelaciju za narednu sjednicu.

* Ugarske svinje za Austriju. Ugarsko je državno društvo za tovljenje svinja i mesnatih obrt sklopilo, kako javlja brzojavka iz Budimpešte od 13. veljače, s austrijskim ministrom prehrane ugovor, kojim se isto obvezuje, da će 30.000 svinja izvesti iz Ugarske u Austriju. Austrijska je vlasta odobrila ugovor.

* Grozovitosti na kavkaskoj fronti. Turski stožer javlja sa danom 12. veljače: Na kavkaskoj bje fronti ustanovljeno, da se iz utanačenja primirja povlače ruske čete u unutrašnjost, nakon česa počinjuju bande grozovitosti proti otomanjskim podanicima, koje Rusi ostavljaju, premda su se Turci po više puta već bili službeno obratili na zapovednika armade, neka učini tomu kraj. Mirovno mješovito povjerenstvo, koje je zasjedalo u Kilsitu, posljednih se je dana ponovno bilo obratilo na zapovednika turske armade s molbom za zaštitu proti tim razbojnici. Obzirom na ovo je stanje stvari primio zapovednik turske kavkanske armade zapovijed, da se lati uspešnih mjeru, kako bi zaštitio čast i život Otomana, koji borave u predjelima, napuštenima po Rusima. Uslijed tih mjeru vlasta red u pojasu sve do Kilkita i do crete Kuse-Sadak.

* Novi engleski ratni zajam. Kako javlja „Lokalanzeiger“, raspisat će Engleska u ožujku novi veliki ratni zajam. Ovaj se put radi o 40 milijarda Šilinga. Engleska je primuždena, piše „Daily Chronicle“, da primi na sebe i novčanu potrebnu drugih dviju alijiranih država.

* Rumunjska i antanta. Prema listu „Lokalanzeiger“, bila je u ponedjeljak rumunjska vlasta po poslaniku antante u Jassyju upozorenja na dalekožežne posljedice u slučaju, da bi htjela zastraniti od zajedničke politike. Nova je rumunjska primila izjavu poslanika na znanje, no nije podala protutizave.

Političke vijesti.

Seidler i odgoda parlamenta.

„Die Zeit“ piše: Kao svaki put, kad se je koja kriza činila nerazrešivom, tako se ovaj put više vijesti o odgoditi i raspstu zastupničke kuće. A ovaj put se čini kriza zamršenijom nego ikad. Jer koji bi austrijski ministar-predsjednik mogao utažiti zlovoluju Poljak a radi granice Ukrajine ili koji bi se ministar-predsjednik mogao samo i približiti državopravnim težnjama Čeha i Jugoslovena? Ove pak stranke u društvu sa socijalnim demokratima, koji iz načelne opozicije proti svakoj gradjanskoj vlasti glasuju proti svakomu proračunu, sačinjavaju opoziciju, koja ne bi nesamo sadašnjem ministru-predsjedniku dr. v. Seidleru, nego uopće nijednoj drugoj vlasti održivoj niti proračunskog provizorija. Stoga su danas glasine o odgoditi ili raspstu kuće možda opravdanje, negoli ikad prije. Ministar je predsjednik dr. v. Seidler opetovan izjavio u svojim govorima, da kanli i da će samo ustavni način voditi vladine poslove, a u zaštitničkim se krugovima pogovara, e poglavica kabinet i sad izjavlja, da ne kanli vladati pomoći S 14. — Prečelnik je Češkog svaza, zastupnik dr. Stanek, rasprialo dne 12. o. m. u zajedničkoj sjednici sa vodjama Poljaka, Jugoslavena i Ukrajinaca.

Iz slovenskog svijeta.

Iz Slovenije. U doba, kad se slovenski dio našega naroda pomadio i preporodio u zdravom sviježem gibanju, mora da Slovenija, liječi rane, ratom joj nanesene. Gorica je opustošena. Bjegunci čezni za povratkom svojim kućanju, siti su već stradaju u ludjem svijetu te žele, kako piše „Slovenski narod“, ako sve strune popuštu, da po Prešernovim stilovima: „Ema se tebi je želja spolnila, v ženiji domaći da troplje leži“, barem umru na rođenju grudi. Za to se bjegunci obraćaju k mjerodavnim činiteljima, da im dozvole povratak i to ne molbom, pojedincima, nego transpotima, da spase barem ono, što im je još ostalo odijeli i drugoga, što su kroz ove teške dane stradala po raznim kracim, blizno sa sobom nosili. Bjegunci su iz gorljekog kraja većinom seljaci, koji imaju da obrade polja i vinograde i volja za radom tjeru ih u rođeni kraj. Iz same Goricejavlju, da je tamo neko 2000 stanovnika, ali od tih ih opet danomeđe nekoliko odlaže, pa se opet vraća, kad si gdje god priskrbi nešto živeža. „Slovenski narod“ piše, da je Gorica već tri tjedna bez kruha. Mjesto kruha dobljalo je pučanstvo po litru vina po duši. Međo je poskočilo i tamo od 8 na 10 kruna. Talijanski je mesar pobjegao u Italiju, a u Gorici ostala su samo dva Slovence. Rat bi da će se i Gorica podići iz razvalina i preporoditi u novom slovenskom duhu.

O hrvatskoj politici prima „Slovenski narod“ iz Zagreba pismo, u kojem se opisuje sadašnji politički položaj u Hrvatskoj. Madžari da žele i da bi mogli snašati samu onakvo hrvatsvo, kakvo je pôstalo pod pritiskom svjetovnog rata bugarskog, ili pak po intencijama nadbiskupa Stadlera. Madžarski su listovi ušli u hrvatskoga bana jugoslavenskog agitatora, jer da nije došao energičan i obrani zajedničkih t. j. madžarskih interesa. U samoj koaliciji pravida se sada čišćenje. Politika se je koalicije previše upregla pod kola vojnih dohavljaju, te nema danas nikakve sile ni otpora prama Madžarima, ali ni popularnosti u narodu. Sada pak, iako nije ni trebalo ni umjelo do toga doći, više je manje sigurno, da se vas taj režim neće višu dugo održati, i kad budu Madžari možda silom morali potjerati koaliciju i opoziciju, potrebno je, da se sabere sve što je zdravo, te da se podigne raseljepkinom političkom životu Hrvatske, koji je u ostalom posveta orijentiran u smislu jugoslavenske ideje, također formalno jedinstvo, da se tako očisti njegova otporna snaga i njegova energija u borbi za narodno ujedinjenje. — Obzor priopćuje već elo niz članaka o jugoslavenskom pitanju, gdje se trijezno, stvarno i kritički pretresu nove pojave u jugoslavenskim krajevima u monarkiji.

U Bosni se također već miče. Zagrebačke novine saopštuju, da će Srbi i Hrvati složno pokrenuti zajednički list, koji će propagirati narodno ujedinjenje. Zanimljiva je izjava dr. Sunarića o nenađenom preokretu nadbiskupa Stadlera, koji je pet mjeseci pristajao už narodno ujedinjenje. „Osim političkih motiva“, rekao je dr. Sunarić, „koji su izvanjskim utjecajem na njega uplovili imade i čisto materijalnih motiva, koji su odlučivali“. Stadler je dobio od vlasti dozvolu da može sa svog posjeda sv. Filomena u Posavini izvesti u Dalmaciju 4 vagona žita. Ovo je žito Stadler prodao po 8 K kg, tako, da je od ovo nekoliko vagona imao čistog dobitka od neko 300.000 K. Ovo najbolje zna g. Guido Vuscovich, ravnatelj „Hrv. štedionice d. z. o. j. u Splitu“ koji je osobno u Sarajevu bio i „Priv. zem. banci“ doznačio za dra. Stadlera kupovinu. U ostalom mogao bi znati o tome i član ravnatelj „Hrv. štedionice u Splitu“ g. Frano Bradić, koji je osobno bio u Sarajevu, te preko ovdušnjeg trgovca htio kupiti žito od dra. Stadlera, ali mu se cijena činila previsoka, pa se povratio u Split i plosao g. Vuscovichu, koji onda uz cijenu od K 8 sklopio pogodbu s nadbiskupom. Osim tog je Stadler u svoje doba prodao vlasti neke svoje kuće za miliun kruna, uz cijenu koju su u ono doba bile vanredno povoljne. Nesto je čudno, ako katolički nadbiskup izvaja žito u Dalmaciju. Kod nas u Sarajevu nije to nikakva tajna, a možda i nije poznato što je javnosti. Dalje je izjavio dr. Sunarić, da mu je dr. Stadler po svom pouzdaniku dr. Pilaru stavio ponudu primirja do razbijstvenja odnosa u monarkiji. Dr. Sunarić je to odbio, jer sam narod zahtijeva slobodu i ujedinjenje.

Srbija. Nakon mira s Ukrajinom ponovno se pogovara, e su se Srbija i Crna Gora obratile na antantu, da im dozvoli započeti pregovore sa središnjim vlastima, te da se između Partiza i Londona vode pregovori, uz koje bi se uvjete pristalo na mir balkanskih naroda sa centralnim vlastima. Te su se vijesti širile već na početku mirovnih pregovora između središnjih vlasti i Rusije, a onda ih je srpska vlast službeno dementovala. — Nadredni će nam dani razjasniti položaj, koji, kako se čini, sve se više bistri. Na Krfu je moralno započeti već djelovanje srpske skupštine, i tu bi opozicija imala odrediti novi smjer srpske službene politike.

Domaće vijesti.

Za učitelje. U puljskom kotaru ima praznih više učiteljskih mjesto. Pozivaju se učitelji i učiteljice, koje žele biti namještene na kojoj školi ovoga kotara, neka ulože molbu na c. kr. kotarsko školsko vijeće u Puli.

Hrvatska škola u Puli. Broj djece u hrvatskoj Družbinoj školi u Narodnom domu danom raste. Evakuirci se danomice vraćaju, a time raste i broj naše djece u našoj školi. Preporučamo svim i svakomu da uputi evakuirci, neka svoju djecu upisu u hrvatsku školu. Ne mojmo više dopušati, da se naša djeca otidaju po drugim školama.

Potpore Istarskom učiteljatu. Kako je poznato, dozvolilo je carevinsko vijeće svetu od 70 milijuna kruna, kao izvanredni jednokratni dobavni doprinos efektivnom umirovljenom učiteljstvu pučkih škola. Dio te potpore razdjelit će se i medju istarske učitelje i to prema stanju njihovih obitelji. Pošto pak nije na nadležnim mjestima poznato stanje u mirovinih učitelja, nego samo a k t i v n i h , poživlje se ovime sve u mirovini u e učitelje javnih pučkih škola u Istri, da bezodvilačno naznane „Računarskom odjelu zemaljske upravne komisije u Poreču“ stanje svojih obitelji t. j. ženu, neopskrbljenu djecu itd., naznačiti kod svakog pojedinog tačne podatke rođenja.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 6701.

50.000. Sakupljeno medju prijateljima hrvatske škole i položeno preko naše uprave K 224.—; Ročki mladići polaze dobitak od zabave u korist hrvatskih škola i do K 50.—. Na plešnjoj zabavi u Pomeru sakupila gdječica Ljudmila Bučić i gosp. Josip Milivojević K 27.—. Gosp. Ljudevit Šusterić polaze K 3.—. Ukupno K 304.—; zadnji Isak K 49.851.43; sveukupno K 50.152.43. I tako danas danom prekorčeno svetu od 50.000 (pedeset hiljadu) kruna. Doista je to veoma važan dogadjaj u historiji naše narodne borbe. Zrcali se u njemu raspolaženje, koje vlast u narodu, koje se probudio iz dugih teških mrtvila. Spoznaji da nemamo tražiti pomoći nigdje nego samo u sebi, da sve ono, što hoćemo i što želimo postići zavisi samo o nama, naši se se ljudi dati na požrtvovan rad. Pomicamo li pak da su tu, za naše prilike ogromna svetu sakupili većim dijelom ljudi bez činovničkog razreda, mornari, radnici i seljaci, moramo se uspješnom biti zadovoljni. Pa iako se u zadnje doba službenim putem djelomično stalo na put daljnjenju sakupljanju prinosa za hrvatske škole u Puli, ipak su za to radnici i seljaci, djevojke i žene preuzele brigu oko sabiranja za školu, koja je životna potreba našega naroda u cijeloj Istri, a u južnoj Istri napose. I tako nam je bilo omogućeno prekorčiti i tako veliku svetu od pedeset hiljada kruna, a uvjereni smo, da će se ta sveta ove godine još podvostručiti. Ovim putem za to izražavamo svim plemenitim darovateljima te požrtvovnim sabračcama i sabračima najsrđaniju hvalu u ime naše i u ime sve one novine djece, koja će im zahtijevati i u ponosom spominjati imena svojih dobrobitinjera. Hvala mornarima, hvala radnicima, hvala seljacima, hvala svim našim mladićima, djevojkama i ženama, koji se širom Istru sjetiše naše narodne škole! Hvala napokon svim našim intelligentima, bankama i novčanim zavodima, u koliko je kolj doprineo svoj obol za narodnu stvar na jugožroženje točke u Jugoslaviji! Ujedno preporučujemo svima najtoplje, da ustraju u započetom radu, da sakupljaju svakom zgodom za naše narodne škole, našu narodnu prosvjetu i našu narodnu budućnost! Kasniji će potomci biti sudje našemu radu i oni će tek moći da procijene ostavljenu im baštinu. Naprijed za našu srednju školu u Puli!

Mali oglasnik.

Sakupljavači slike, kosti

Preuzima se i najmanje koštine te plaćaju sa najvišim cijenama. Ponude pod „Tušchat“ na upravu lista.

Pečatni vosak

dolazi se kod tvrdke

Jos. Krmpotić - Pula.

Kreditno i eskomptno društvo

Pula trg Custoza 45

Prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi su: od 9 do 12 pr. podne.